

Rechtskundig Weekblad

Vereniging zonder winstgevend doel

Verschijnt elke Zondag

Abonnementsprijs: 300 fr. per jaar

Postcheckrekening N° 3185.22

Beheer en Redactie: Mr René VICTOR, Justitiestraat, 21, Antwerpen.

Een probleem van de wet op de arbeidsovereenkomst bij de binnenscheepvaart (wet van 1 April 1936)

1. — De wetgever is in 1936 overgegaan tot het stemmen van een wet op het aanwervingscontract bij de binnenscheepvaart. De wet was sedert jaren gewenst en niet het minst door de vertegenwoordigers van de schippers, die terecht meenden dat hun beschermelingen in een positieve tekst afdoende waarborgen zouden vinden tegen heersende misbruiken.

Theoretisch was hun standpunt zeker onbetwistbaar, daar het voor het rechtssubject steeds voordelig is te kunnen grijpen naar een vaste vorm, in plaats van te drijven in het onbekende.

Het is in deze geest dat artikel 3 van de wet van 1 April 1936 een aantal bepalingen van het contract aan partijen op straffe van nietigheid heeft opgelegd.

De bedoeling was de reders tot bepaalde verplichtingen te dwingen en hun de mogelijkheid te ontnemen er aan te ontsnappen.

De wet van 1 April 1936 is trouwens een van deze talrijke verschijnselen, waarbij de wetgevende macht de in de XIXe eeuw zegevierende wilsautonomie tegengaat. Wanneer een der partijen economisch sterker is dan de andere, treedt nu de wetgever op om de zwakkere te beschermen. Men mag werkelijk gewagen van een ongelijkheid in de juridische bescherming. (1)

Zo ontstaat dan de verplichting van het opnemen in een contract van clausules, waaraan de contractanten niet anders kunnen doen dan toetreden. (2)

Moesten de partijen de onontbeerlijke bedingen vergeten of opzettelijk weggelaten hebben, vervalt de hele rechtsconstructie. De nietigheid strekt zich uit tot de algemeenheid, die de verwaarloosde bepalingen moest inhouden.

Het is de klassieke vorm van de afschrikkende sanctie. Het doel is, te verkrijgen dat de contractanten zelf zorg zouden dragen voor de eerbiediging van de wet. Immers, moesten zij zulks verzuimen dan zou de basis van hun betrekkingen zonder waarde worden. Het is deze schrik voor elke partij, van de voordelen van de contracten te verliezen, die hen moet aanzetten tot het opnemen van de door de wetgever gewenste stipulaties.

2. — Een der meest besproken beschikkingen van de wet van 1 April 1936 ligt opgesloten in de artikelen 5 en 6. Deze artikelen zijn verplichtend in die zin, dat

elk hiermede tegenstrijdig beding van rechtswege nietig is.

Artikel 3 van de wet van 1 April 1936 zegt:

«De bepalingen der arbeidsovereenkomst, die in » strijd zijn met het bepaalde bij de artikelen 5, 6, » alinea's 1 en 2, en van 20 tot 37 van de wet, zijn » nietig van rechtswege.»

Het bewuste artikel 5 vergt dat elke arbeidsovereenkomst wegens dienst op een binnenschip op straf van nietigheid bij geschrift vastgesteld worde.

De overeenkomst dient in het dubbel opgemaakt in het Nederlands of in het Frans, naar *verkiezen van de aangeworvene*. Zij moet gedagtekend zijn en door partijen ondertekend, of, tot betuiging van hun instemming, voorzien van een teken dat door twee getuigen wordt gewaarmerkt.

3. — Artikel 6 somt in haar alinea's 1 en 2 de vermeldingen op die de overeenkomst moet inhouden. Alinea's 1 en 2 van dit artikel zijn verplichtend, op straffe van nietigheid. Een overeenkomst waarin de een of andere verplichte rubriek zou vergeten zijn is nietig. Wij kunnen inderdaad geen andere zin geven aan artikel 3, wanneer het zegt dat de met artikel 5 en artikel 6, alinea's 1 en 2 tegenstrijdige bepalingen nietig zijn.

Artikel 3 zegt textueel: «De bepalingen die in » strijd zijn met artikelen 5 en 6, alinea's 1 en 2, en » 20 tot 37 zijn nietig.»

Artikel 5 zegt nogmaals dat een arbeidsovereenkomst, die niet schriftelijk is vastgesteld, nietig is. Deze laatste beschikking is klaar en duidelijk en op eerste zicht vergt zij geen verdere uitlegging.

Doch artikel 3 zegt ook dat bepalingen, die niet stroken met alinea's 1 en 2 van artikel 6, nietig zijn. Deze alinea's houden echter geen beschikkingen in. Zij stippen slechts aan wat het arbeidscontract moet inhouden.

De tekst van artikel 3 is dus onduidelijk. Inderdaad, ofwel houdt het arbeidscontract al in wat artikel 6, alinea's 1 en 2 vergt en dan stelt er zich geen probleem. Ofwel werd artikel 6 niet geëerbiedigd en zijn een of meer van de daarin voorgeschreven vermeldingen vergeten.

Men kan dan niet zeggen dat de arbeidsovereen-

komst, bepalingen inhoudt die tegenstrijdig zijn met artikel 6. Zij heeft doodeenvoudig de in dit artikel voorgeschreven en verplichte vermeldingen verwaarloosd.

Letterlijk genomen spreekt artikel 3 niet van het verwaarlozen van de bepalingen van artikel 6. Artikel 3 spreekt van bepalingen, die in tegenstrijd zijn met alinea's 1 en 2 van artikel 6.

Zulks is eigenaardig, vermits het enige wat het bewust artikel 6 vergt, bestaat in het inlassen in het contract van bepaalde inlichtingen.

Deze zijn: naam, voornaam, woonplaats van partijen; naam van het schip; aard van de dienst; vermelding of de overeenkomst aangegaan is voor een of meer reizen, voor een bepaalde of onbepaalde tijd; het bedrag van het loon; de wijze van betaling; de wijze van bezoldiging van supplementaire arbeid; plaats en datum van aanvang van dienst en van aangaan van overeenkomst.

Indien men aan artikel 3 van de wet een zin wil behouden, dan dient beschouwd te worden dat het ontbreken van een der zo juist aangehaalde vermeldingen, de nietigheid van de hele overeenkomst teweegbrengt.

« Il ne peut y être dérogé », zegt Deitz. (3)

De arbeidsovereenkomst wegens dienst op een binnenschip, die slechts mondeling werd aangegaan of die de vermeldingen van artikel 6, alinea's 1 en 2 niet inhoudt, is dus nietig en kan geen gevolgen hebben. In de ogen der wet bestaat zij niet. (4)

Stippen wij volledigheidshalve aan dat een koninklijk besluit van 4 Juli 1936 (Staatsblad van 17 Juli 1936) modellen van deze overeenkomst heeft vastgesteld. Het gebruik van deze modellen is echter niet verplichtend op straffe van nietigheid. Het is voldoende dat al de vermeldingen, door artikel 6, alinea's 1 en 2 voorzien, in het contract voorkomen.

4. — Wij zouden kunnen geloven dat de arbeidsovereenkomst wegens dienst op de binnenscheepvaart een plechtig contract is.

De plechtige contracten kunnen niet door de wil van de partijen alleen tot stand komen. Hun bestaan hangt af van de inachtneming der pleegvormen, voorgeschreven door de wet. (5)

Een dergelijke rangschikking is logisch, vermits de geldigheid van een arbeidscontract voor de binnenscheepvaart afhangt van een geschreven contract, waarin niet minder dan dertien aanduidingen dienen voor te komen. Zo niet is het contract waardeloos, welke ook de overeenstemming tussen partijen weze.

Volgens De Page zouden wij hier echter niet te doen hebben met een plechtig contract. Artikel 5 van de wet van 1 April 1936 zou slechts een uitzondering zijn op de algemene bewijsregelen. Het arbeidscontract van de wet van 1 April 1936 zou altijd door een geschrift moeten bewezen worden. Getuigenverhoor, bewijs door vermoeden, de eed zouden steeds uitgesloten zijn, net als voor de verzekeringspolissen. (6)

Volgens ons is dit alles woordenspel.

Men kan zeer goed aannemen dat artikel 5 en vooral artikel 6, alinea's 1 en 2 van de besproken wet een *solemnneel* of *plechtig* contract instellen, vermits niet alleen een geschrift vereist is, doch ook bepaalde vermeldingen noodzakelijk zijn.

Doch het zal hier vooral gaan om een regel van bewijsvoering. Het is ter gelegenheid van het bewijs van de overeenkomst dat het probleem zich zal stellen. Zeggen dat het arbeidscontract in de binnenscheepvaart een plechtig contract is, getuigt van een mischien ietwat onnuttig verlangen naar juridische classificatie.

Beweren dat het hier hoofdzakelijk gaat om de omverwerping van een bewijsregel, is de beschrijving van de praktische gevolgen van de instelling.

Noemenswaardig is toch nog het feit dat ook de datum op straffe van nietigheid op het contract dient voor te komen. In het algemeen is de datum geen onontbeerlijk element voor de geldigheid van onderhandse geschriften. (7)

5. — Welk is de aard van de nietigheid die door artikel 3 en artikel 5 van deze wet voorzien is?

Naar onze mening is deze strenge en uitzonderlijke nietigheid niet voor uitbreiding vatbaar. De van het gemeen recht afwijkende bepalingen dienen « *sensu stricto* » uitgelegd te worden.

Zoals zeer dikwijls gebeurt heeft de wetgever niet bepaald welke soort nietigheid hij bedoelde. De parlementaire besprekingen van de wet van 1 April 1936 geven geen beslissende aanduiding desaan gaande.

De vraag dient gesteld te worden of het hier gaat om een volstrekte of om een betrekkelijke nietigheid. Men kent het klassieke onderscheid: de eerste wordt uitgesproken wanneer de op straf van nietigheid overtreden regel de openbare orde aanbelangt.

De tweede is slechts ingesteld ter bescherming van private belangen en kan alleen op vraag van een, meerdere of alle partijen uitgesproken worden.

Doorslaggevend voor de rangschikking van de nietigheden is dan ook de definitie van de openbare orde.

Het is klaar dat het begrip van de openbare orde verandert, inkrimpt of zich verruimt naar gelang de tijden en omstandigheden.

Onder de druk van de moderne staatshuishoudkunde zijn de doctrine en de rechtspraak thans geneigd niet alleen de constitutionele en morele grondvesten, doch ook de economische inrichting van de maatschappij aan de notie van openbare orde vast te knopen.

Zo is het dat een onlangs gewezen arrest van het Hof van Verbreking (8) zich als volgt uitdrukt:

« Est d'ordre public proprement dit, la loi qui touche aux intérêts essentiels de l'Etat ou de la collectivité, ou qui fixe, dans le droit privé, les bases juridiques sur lesquelles repose l'ordre économique ou moral de la société. »

Het aangehaald arrest is een leidraad voor onze studie. Het Hof onderzocht inderdaad of de op straf van nietigheid verplichte voorschriften van de pachtwet van openbare orde zijn of niet.

Iedereen kent het belang van deze wet voor de leiding van de landbouwpolitiek van het land. Zij houdt nauw verband met de regeringsactie inzake algemene economie.

Het Hof weigert haar nochtans de bekrachtiging van het verband met de openbare orde. Het meent dat zij, alhoewel belangrijk voor de economie van het land, toch niet als basis van onze staatshuishoudkunde kan aanzien worden.

In het kader van de door het Hof gegeven bepaling van de openbare orde is deze rechtspraak juist. Welke ook haar gewichtigheid moge zijn, toch is het zeker dat de pachtwet geen grondslag is van onze economische orde.

Orde is een idee die practisch grenst aan de politiek-wijsgerige criteria waarop een maatschappij berust. Zo is het zeer logisch dat in ons huidig Belgisch recht het principe der nationalisaties wordt geweerd, daar de economische organisatie van onze beschavingsstijl nog steeds het liberalisme, zij het dan ook gemitigeerd, aankleeft. (9)

Ook de wet van 1 April 1936 werd gestemd in het kader van een herinrichting der economische ver-

houdingen. Zij moest in de ogen van de wetgever zekerheid en duidelijkheid brengen in de betrekkingen tussen reders en schippers van de binnenscheepvaart. (10)

Het zou echter overdreven zijn te beweren dat de wet een van de essentiële elementen van onze economische uitrusting vormt.

Het besluit is dus zeer klaar: de nietigheden van artikel 3 en artikel 5 van de wet van 1 April 1936 zijn betrekkelijke nietigheden. Het is ten onrechte dat Deitz (11) meent te moeten zeggen dat de nietigheden van openbare orde zijn.

Wanneer partijen de nietigheid niet opwerpen dient de Rechtbank of liever de Werkrechtersraad ze niet uit te spreken.

6. — Wij vergeten daarbij niet dat artikel 3 van de kwestieuze wet spreekt van nietigheid « van rechtswege » (« de plein droit »).

« Nietigheid van rechtswege » is een uitdrukking, die in ons recht niet veel betekent. (12) Zeker is het dat zij niet kan gelijkgesteld worden met de volstrekte nietigheid die in het belang van de openbare orde uitgesproken wordt.

Artikel 502 van het B. W. spreekt van handelingen die rechtens nietig zijn en toch is iedereen akkoord om te zeggen dat deze nietigheid in casu alleen kan opgeworpen worden door de raadsman van de geïnterdiceerde of door deze laatste zelf, na de interdictie.

De enige zin die men aan de woorden « nietigheid van rechtswege » kan geven is deze van een nietigheid die de rechter onmiddellijk moet uitspreken, zonder de feitelijke gevolgen van de nietige rechtshandeling te onderzoeken. (13)

Dit belet echter niet dat de nietigheid betrekkelijk kan zijn.

In het geval van artikel 3 van de wet van 1 April 1936 werkt de nietigheid, alhoewel betrekkelijk, van rechtswege.

Zij dient door een partij ingeroepen te worden, doch eens dat zulks gebeurd is heeft de Rechter geen keus: hij moet ze uitspreken. Van ambtswege kan de Rechter ze niet uitspreken. « Van ambtswege » en « van rechtswege » vertegenwoordigen twee totaal verschillende begrippen.

7. — Hiermede is op verre na nog niet alles gezegd en wij staan thans voor de belangrijkste moeilijkheid van het probleem.

Wie kan de nietigheid opwerpen? Kunnen zowel reder als schipper de bepalingen van artikelen 3 en 5 inroepen of is dit recht voorbehouden aan een der partijen, en zo ja, aan dewelke?

De laatste jaren is het meermaals gebeurd dat de reder voor het Arbeidsgerecht aanvoerde dat er geen contractuele verhoudingen tussen hem en de schipper bestonden, daar er geen geschreven contract werd opgemaakt.

Hij steunde zich telkens op artikel 5 van de wet van 1 April 1936. Daar er bij ontstentenis van een geschreven contract geen andere middelen van bewijs ontvankelijk waren moest de conclusie, volgens de reder, zijn dat er inderdaad geen contractuele verplichtingen tussen partijen bestonden.

Veel meer, de reder gaf vaak toe dat er wel contractuele verhoudingen bestonden. Doch, voegde hij erbij, zij zijn slechts mondeling aangegaan en bijgevolg nietig. Hij verzocht het Arbeidsgerecht voor zover als nodig, de nietigheid van de overeenkomst vast te stellen.

De gevolgen van een dergelijke thesis zijn natuurlijk rampzalig voor de schipper: hij verliest zijn recht op

het achterstallig loon, op de opzegtermijn, de terugbetaling van zijn reiskosten, enz.

Bij ons weten heeft geen enkel Arbeidsgerecht zich expliciet over de kwestie uitgesproken. (14) Zij hebben meestal getracht de moeilijkheid te omzeilen en in de feiten een middel te vinden om het verschuldigde aan de gekrenkte partij toe te staan.

Onzes erachtens diende nochtans eerst en vooral onderzocht te worden in wiens voordeel de regel van artikel 5 werd ingesteld.

De betrekkelijke nietigheid is, in tegenstelling met de volstrekte nietigheid, ingesteld ter verdediging van private belangen. Zij kan dus uitsluitend opgeworpen worden door de titularis van deze beschermde belangen.

Een wet kan geen ruimere toepassing krijgen dan deze die haar doel nastreeft. Het doel van een wet, die een betrekkelijke nietigheid in het leven roept is de beveiliging van private belangen.

Bijgevolg kan hij alleen die in de ogen de wetgever ten onrechte of te rechte moest verdedigd worden, zich beroepen op de in zijn voordeel geschapen nietigheid. De medecontractant van deze persoon kan de nietigheid niet aanhalen om zich aan zijn verplichtingen te onttrekken. (15)

Op deze wijze redeneert ook het Hof van Verbreking in het reeds vroeger aangehaald arrest. (16)

Doch voor wat betreft de pachtwet meent het Hof dat de besproken nietigheid in het belang van beide partijen werd voorzien.

« Attendu que le but visé étant de prénumir les deux » contractants, bailleur et preneur, contre les conséquences de congés qui seraient donnés inconsidérément, il s'ensuit que chacune des parties peut opposer » la nullité d'un congé donné sans l'observation des » formes prescrites. »

Er zijn inderdaad betrekkelijke nietigheden die in het belang van beide partijen ingesteld worden. In dit geval kunnen alle contractanten de nietigheid opwerpen.

De stelling van het Hof bevestigt dat de eerste taak van de Rechter is, te onderzoeken wie in de ogen van de wetgever moest geholpen worden.

Op eerste zicht schijnt het dat artikel 5 van de wet van 1 April 1936 practisch uitsluitend ter hulp gekomen is van de schipper.

Het feit dat er in artikel 6 een bijzondere procedure voorzien is voor de schipper die niet kan naamtekenen bevestigt deze zienswijze.

De parlementaire besprekingen brengen weinig licht in de zaak. De wet werd, minstens voor wat de door ons besproken punten aangaat, zonder veel discussies aangenomen. Bij artikel 5 werd er om te zeggen niet stilgestaan.

De bestudering van de memorie van toelichting is echter leerrijker en hoe spijtig het ook moge klinken voor de schippers, is het besluit dat de wet beide partijen in hun gemeenzaam voordeel tot het opstellen van ernstige en degelijke contracten heeft willen aanmoedigen.

Noch de uitsluitende verdediging van de schipper, noch het behartigen van de redersinstellingen werden daarbij in het oog gehouden, doch wel het feit dat beiden beter zouden beschermd worden door de practijk van klare en eenvoudige contractenvorming. Aan beiden heeft men zekere waarborgen willen geven ter beveiliging van hun rechten.

De memorie van toelichting (17) zegt textueel, dat artikel 3 van het ontwerp voorgesteld wordt « in het belang zelf van partijen tot vrijwaring van hun rechten en voor de regelmatigheid van hun verbintenissen ».

«Zo,» zegt de memorie, «heeft de commissie van wie het ontwerp uitgaat, eenparig geoordeeld dat vele betwistingen zouden vermeden worden indien de verbintenissen schriftelijk moeten vastgesteld worden. Artikel 5 voorziet de verplichting en bepaalt, samen met artikel 6, de vorm van het contract en de vermeldingen die er in voorkomen.»

«Inderdaad,» gaat zij verder, «hoe duidelijker de overeenkomst der partijen is opgemaakt, hoe zeldzamer de gelegenheden tot conflict zullen zijn. Verwacht mag worden dat het gebruik van model-overeenkomsten, waarmee het personeel vertrouwd zal geraken en waarvan het spoedig de draagwijdte zal leren kennen, onverwijld ingang zal vinden; de eenvoudigheid van de bepalingen dier overeenkomsten zal een waarborg er voor zijn dat zij door *allen* goed worden verstaan.»

«Het invoeren van model-overeenkomsten verdient nog aanbeveling met het oog op het groot aantal vermeldingen welke in de geschreven overeenkomst moeten voorkomen, wil deze werkelijk haar doel bereiken.»

Na de lezing van deze passus is het duidelijk, dat artikelen 3 en 5 van de wet van 1 April 1936 aan schipper zowel als reder rechtszekerheid hebben willen geven.

De heer Geuns, verslaggever van de commissie van verkeerswezen der Kamer, zei trouwens dat het betaamde dat de arbeidsovereenkomst inzake dienst op de binnenscheepvaart zou onderworpen zijn aan vaststaande en nauwkeurige regels. (18)

De nietigheid kan dus opgeworpen worden door beide partijen.

Toch zal iedereen toegeven dat er iets immoreels is in de houding van een reder, die, nadat hij dikwijls gedurende maanden of jaren gebruik gemaakt heeft van de diensten van een schipper, de nietigheid van de overeenkomst opwerpt en also ontsnapt aan de betaling van het saldo der werkprestaties, de opzeggvergoeding en andere bedragen die meestal met het einde van een werkcontract gepaard gaan.

De wetgever heeft zeker nooit gedacht dat een reder ooit een onbetwistbare arbeidsverhouding zou logenstraffen. Wij herhalen echter dat het de laatste tijden meer dan eens voor het Arbeidsgerecht gebeurd is.

In de opinie van de wetgever kon zulks niet gebeuren. Hij was van mening dat beide partijen zorg zouden dragen voor het naleven van de voorschriften aangaande de geschreven overeenkomst. Theoretisch was de redenering niet verkeerd. Het arbeidscontract is inderdaad een wederkerig of tweezijdig contract. Aan beide kanten ontstaan verbintenissen, zodat elke partij van de andere de vervulling van bepaalde prestaties verwacht.

Zowel de reder als de schipper heeft er in principe belang bij dat de medecontractant zich aan de bedingen van het overeengekomene houdt.

Bijgevolg is het ook voor elke wenselijk dat het contract geldig zou zijn, daar anders van de tegenpartij geen uitvoering kan bekomen worden. De reder zowel als de schipper schijnen dus op eerste zicht beiden te moeten wensen dat het contract schriftelijk zou opgesteld worden.

Doch de wetgever heeft vergeten dat de conflicten steeds ontstaan bij het einde der betrekkingen van de contractanten.

Zolang de overeenkomst loopt en de schipper werkt, denkt niemand aan het contract. De schipper ontvangt zijn loon en voert de bevelen van de reder uit. Hij dient het dagelijks brood te verdienen en hij zal geen bezwaar hebben tegen een mondelinge overeenkomst,

die volgens artikel 5 van de wet van 1 April 1936 nietig is.

Wanneer echter het contract beëindigd is, of verbroken wordt, blijft er meestal een saldo van loon of een opzeggvergoeding aan de schipper verschuldigd. De praktijk leert dat het bijna steeds de schipper is die op dit ogenblik iets van de reder meent te verdienen te hebben.

Het is dan voor de reder onverschillig of het contract nietig is of niet. Hij heeft toch niets meer te verlangen van de schipper, vermits deze uit zijn dienst getreden is. De prestaties hebben aan de kant van de economisch zwakkere een einde genomen.

De reder is dus geenszins geïnteresseerd in de geldigheid van het contract. Inderdaad, zolang de werkprestaties duren laat de noodwendigheid van een bindende overeenkomst zich niet voelen.

De schipper werkt zonder of met contract, ten einde in de dagelijkse kost van zijn gezin te voorzien.

Het is slechts nadat de relaties van werkgever en werknemer ontbonden zijn dat de schipper behoefte zal hebben aan een nuttige juridische basis om zijn rechten te doen gelden. Doch op dit ogenblik zal de patroon — zoals het de laatste maanden vaak gebeurde — de nietigheid inroepen daar hij niets meer te vorderen heeft en hij er niets meer voor geeft een instrument te bezitten dat hem toelaat bepaalde prestaties van zijn werknemer te eisen.

Het is zelden dat een patroon en een arbeider voor de Werkrechtscraad pleiten zonder dat ipso facto hun betrekkingen een einde hebben genomen, en de werkgever definitief van de voordelen van de arbeidsovereenkomst heeft afgezien. Alleen voor de arbeider zal zij nog van belang zijn.

Eens te meer heeft de economische werkelijkheid een theoretisch juiste juridische constructie voorbijgestreeft.

Juist daarom stoot het tegen de borst dat een reder lange maanden en dikwijls jaren een schipper in zijn dienst kan hebben om dan daarna de betaling van een saldo of een afrekening te weigeren onder voorwendsel dat het contract nietig is.

Een enkel juridisch argument biedt de mogelijkheid deze verkeerde politiek te stuiten. Wij hebben reeds gezien dat de nietigheid van artikel 3 en van artikel 5 van de wet van 1 April 1936 een betrekkelijke nietigheid is, die weliswaar door iedere partij kan opgeworpen worden. Het blijft niettemin een betrekkelijke nietigheid.

Een betrekkelijke nietigheid kan steeds gedekt worden. Een nietigheid die niet van openbare orde is, kan door de partijen *bevestigd* worden.

Eens de nietigheid bevestigd, kan er geen beroep meer op gedaan worden. (19)

Welnu, als bevestiging geldt de uitvoering zonder protest van de nietige overeenkomst. De vrijwillige uitvoering is de beste bevestiging die men zich kan indenken.

«Attendu que l'exécution volontaire d'un acte » frappé d'une nullité qui n'est pas d'ordre public, » proprement dit, entraîne confirmation tacite, lorsque celui qui exécute l'acte en connaissait le » vice. » (20)

Wij geloven dus dat het voor een reder onmogelijk is te beweren dat een contract nietig is, wanneer uit de elementen van de bundels blijkt dat het vrijwillig en gedurig werd uitgevoerd.

Deze oplossing die zowel ethiek als eerbied voor de wet bevredigt, herstelt tevens het evenwicht dat tussen contractanten dient te heersen.

De wil van de wetgever zal aldus ook beter geïnterpreteerd worden.

Bij de aanvang van hun betrekkingen zal noch de reder, noch de schipper zijn tegenpartij tot iets kunnen dwingen wanneer de overeenkomst niet volgens de voorschriften van artikelen 5 en 6 werd vastgesteld. Het is op dit ogenblik dat elke partij de moed en de durf moet hebben om de naleving van de wettelijke voorschriften te eisen.

Het minst dat men van een man kan vragen is dat hij de moed heeft om voor zijn rechten op te komen. Dit is een elementair principe van verantwoordelijkheidsgevoel.

Indien de reder geen contract wil tekenen, zal hij van de schipper niets kunnen verlangen. Moesten alle schippers zich aan de regel houden dat zij eerst en vooral de ondertekening van een wettelijk contract dienen te eisen, zou het probleem meteen opgelost zijn. De reders zouden zich gedwongen voelen de wet te eerbiedigen.

Wanneer partijen de wet bij de aanvang hunner betrekkingen niet eerbiedigen en de overeenkomst vrijwillig zonder geschrift uitvoeren, hebben zij beiden gefaald en verzaken zij aan de bescherming, die in hun voordeel werd geschapen. Dit geldt zowel voor de schipper als voor de reder.

Zij hebben het recht de ondertekening te vragen van een contract met al de door artikel 6 voorziene clausules.

Wanneer zij hiervan geen gebruik maken vervalt het systeem van de wet. De nietigheid verdwijnt daar zij gedekt wordt door de uitvoering. De nietigheid is alleen van belang wanneer er nog geen daden van uitvoering zijn gesteld.

Dan kunnen de reder en de schipper zich verzetten tegen iedere levering van prestaties. De Rechter kan geen van hen daartoe veroordelen, daar het contract nietig is.

Indien partijen het middel van de nietigheid laten varen, dekken zij het gebrek waardoor het contract aangetast is en dienen zij het verder, volgens de voorschriften van de wet en de inhoud van het contract uit te voeren.

De voorschriften van de wet zijn deze van de wet van 1 April 1936. De inhoud van het contract zal dan door alle middelen van recht mogen bewezen worden.

Wij menen met deze korte studie te hebben bijgedragen tot de oplossing van een vraagstuk dat zich meer en meer voor de Werkrechtsraad stelde en dat door de strakheid van de bewoordingen van de wet van 1 April 1936 dikwijls tot onmogelijke toestanden leidde.

Welke ook onze overtuiging zij over de voorgestelde oplossing, achten wij het noodzakelijk dat de wetgever hier zou tussenkomen. In het belang van een gelijkmatige rechtspraak is het opportuun dat de wetgever zou bevestigen dat hier gaat om een betrekkelijke nietigheid.

Doch de meest positieve maatregel zou er in bestaan de verplichting van een geschreven contract op te stellen, te bekrachtigen met lichte strafrechterlijke sancties. Op deze wijze zou de toepassing van artikelen 5 en 6 van de wet van 1 April 1936, waarvan de doeleinden niets anders dan lofwaardig zijn, op degelijke en efficiënte wijze verzekerd worden.

PAUL SPEYER,

Advocaat,

Adviseur van het Arbeidsgerecht.

- (1) Ripert G., Le régime démocratique et le droit civil.
- (2) Zie aangaande de wet van 1 April 1936: De Page, I, blz. 286, nr 231 en voetnoot; De Page, V, blz. 168, nr 162.
- (3) René Deitz, Manuel de Droit Fluvial, 1946, blz. 70, nr 131.
- (4) De Page, T. I, Chapitre II, De la nullité des actes juridiques, blz. 125, nr 95 bis.
- (5) Kluyskens, Verbintenissen, blz. 19, nr 13.
- (6) De Page, T. II, nr 454, blz. 415; De Page, T. III, nr 882, blz. 864.
- (7) Laurent, T. XIX, nr 205 in fine.
- (8) 9 December 1948, Pas., 1948, I, blz. 699.
- (9) Zie arrest van het Hof van Beroep van Brussel, 25 Juni 1947, Journal des Tribunaux 1948, blz. 105 en vooral de nota met rechtspraak.
- (10) Zie ontleiding der wet in arrest van Werkrechtsraad in Beroep, Luik 14.10.1940, Pas., 1941, III, 25.
- (11) René Deitz, op. cit., blz. 70, nr 131.
- (12) De Page, T. II, blz. 700, nr 780, blz. 705, nr 781.
- (13) Kluyskens, Verbintenissen, blz. 321, nr 234.
- (14) Behalve een vonnis van de Werkrechtsraad van Antwerpen, d.d. 22.4.1947, inzake De Winter t/ Wouters die de thesis van de reder, om gelegenheidsredenen aanneemt.
- (15) De Page, T. I, nr 98, blz. 132 en vlg.; De Page, T. II, nr 791, blz. 717.
- (16) 9 December 1948, Pas., 1948, blz. 699.
- (17) Doc. Parlementaires, année 1933-34, nr 211.
- (18) Zie ontleiding in arrest van Werkrechtsraad in Beroep Luik, 14 Oktober 1940, Pas., III, 25.
- (19) De Page, T. I, nr 98, blz. 132.
- (20) Cass. 9 December 1948, Pas., 1948, I, 699.

RECHTSPRAAK

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 Mei 1949.

Voorzitter: M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever: M. de Cocquéau des Mottes.
Eerste Advocaat-Generaal: M. Hayoit de Termicourt.

1. Voorziening in verbreking. — Niet-ontvankelijkheid wegens ontbreken van belang.
2. Verkeer. — Niet toepasselijkheid van art. 2, lid 4 van het K.B. van 1 Februari 1934 op bestuurders van zich op spoorstaven bewegende voertuigen. — Dubbelzinnige motivering.

1. Een voorziening in cassatie tegen een arrest, dat geen veroordeling van eisers in verbreking ten voordele van verweerders in verbreking inhoudt, noch de afwijzing van een door eerstgenoemden tegen

laatstgenoemden ingestelde vordering, is niet ontvankelijk.

2. Art. 2, lid 4 van het K. B. van 1 Februari 1934, houdende algemeen reglement op de politie van het vervoer en het verkeer, verklaart dat reglement niet van toepassing op bestuurders van zich op spoorstaven bewegende voertuigen, die de openbare wegen gebruiken krachtens bijzondere toelatingen of concessie-akten.

Het bestreden arrest, dat uit sommige omstandigheden afleidt, dat de snelheid van de tram, ofschoon door de getuigen matig geheten, niettemin overdreven was, gelet op het ongunstig weder en de beperkte zichtbaarheid, doch in het onzekere laat of die snelheid overdreven wordt geacht omdat, rekening houdend met voormelde omstandigheden, de trambestuurder de bepaling van art. 42 van de Wegcode niet heeft nageleefd, dan wel omdat die omstandigheden alléén, afgezien van elk voorschrift, hem verplichten voorzichtiger te zijn bij het besturen

van de tram, heeft door deze dubbelzinnigheid van redengeving art. 97 der Grondwet geschonden.

De Muyter en N.M. der Buurtspoorwegen t/
Van Butsel N.V., Brasserie Roman en Steens.

Gelet op het bestreden arrest, op 17 December 1947 door het Hof van Beroep te Brussel gewezen;

a) Wat betreft de voorziening tegen Van Butsel en de N. V. « Brasserie Roman » :

Over de grond van niet-ontvankelijkheid :

Overwegende dat het geschil niet ondeelbaar is en dat het bestreden arrest geen veroordeling van de aanleggers uitsprekt ten voordele van Van Butsel of van de « Brasserie Roman », noch enige tegen deze laatsten door de aanleggers gerichte vordering verwerpt ;

Waaruit volgt dat de voorziening niet ontvankelijk is ;

b) Wat betreft de voorziening, gericht tegen Steens :

Over het eerste middel : schending van artikel 1 der Wet van 1 Augustus 1899, houdende herziening der wetgeving en der reglementen op de politie van het vervoer, van artikel 2, lid 4, verkeerde toepassing en derhalve schending van artikel 42 van het Koninklijk Besluit van 1 Februari 1934, houdende algemeen reglement op de politie van het vervoer en het verkeer, schending van artikel 2 van de wet van 24 Juni 1885 op de buurtspoorwegen (herzien en verbeterd), schending van artikel 97 van de Grondwet, doordat het bestreden arrest op een voertuig op spoorstaven, dat de openbare weg gebruikt krachtens een vergunningsakte, toepassing heeft gemaakt van artikel 42 van het algemeen reglement op de politie van het vervoer, terwijl artikel 2, lid 4 van dit reglement uitdrukkelijk bepaalt : « Dit reglement is niet van toepassing op voertuigen op rails, die de openbare wegen gebruiken krachtens bijzondere toelatingen of concessieakten » en de trein, die de vrachtwagen heeft aangereden op de buurtspoorweglijn Brussel-Ninove, reed krachtens aan de Nationale Maatschappij van Buurtspoorwegen verleende vergunning ;

Overwegende dat het arrest ten laste van De Muyter op geen andere fout wijst dan op een overdreven snelheid ; dat volgens de rechter over de feiten die snelheid overdreven was daardoor alleen, dat De Muyter de bij artikel 42 van het Koninklijk Besluit d.d. 1 Februari 1934 voorziene regel niet heeft in acht genomen, welke regel ieder bestuurder verplicht voortdurend meester te blijven van zijn snelheid en vóór zich een voldoende vrije ruimte te behouden om vóór een hindernis zijn voertuig tot stilstand te kunnen brengen ;

Overwegende dat het arrest, door deze reglementaire bepaling op de aanlegger De Muyter toepasselijk te oordelen, haar een draagwijdte geeft, welke ze niet heeft, vermits artikel 2, lid 4 van het Koninklijk Besluit d.d. 1 Februari 1934 aan de bepalingen van dat reglement de bestuurders onttrekt van voertuigen op rails, die de openbare wegen gebruiken krachtens bijzondere toelatingen of concessieakten ;

Overwegende dat het arrest, weliswaar, uit sommige omstandigheden afleidt dat de snelheid van de door De Muyter bestuurde tram, alhoewel gematigd geheten door de getuigen, nochtans overdreven was, gelet op het ongunstig weder en de beperkte zichtbaarheid ;

Doch overwegende dat de rechter over de feiten aldus het punt onzeker laat of hij de snelheid overdreven geacht heeft omdat, rekening houdende met

voormelde omstandigheden, De Muyter de reglementaire bepaling van artikel 42 van de wegcode niet heeft nageleefd ofwel omdat die omstandigheden alleen, afgezien van elk reglementair voorschrift, De Muyter verplichten voorzichtiger te zijn in het besturen van zijn voertuig ;

Overwegende dat uit die dubbelzinnige reden blijkt dat het bestreden arrest het in het middel aangeduid artikel 97 der Grondwet heeft geschonden ;

Om die redenen,

Verbreekt het bestreden arrest, doch slechts voor zover het uitspraak doet over de door de verweerster Steens tegen de aanleggers ingestelde vordering ;

Verwerpt de voorziening voor het overige ;

Beveelt dat dit arrest zal overgeschreven worden op de registers van het Hof van Beroep te Brussel en dat melding ervan zal gemaakt worden op de kant van de gedeeltelijk vernietigde beslissing ;

Veroordeelt de verweerster Steens in de kosten, behalve die betreffende de tegen Van Butsel en de N. V. « Brasserie Roman » gerichte voorziening, welke kosten ten laste van de aanleggers blijven ;

Veroordeelt deze laatsten tot een vergoeding van 150 fr. jegens die partijen ;

Verwijst de aldus omschreven zaak naar het Hof van Beroep te Gent.

HOF VAN VERBREKING

1e Kamer. — 12 Mei 1949.

Voorzitter : M. Wouters.

Raadsheer-Verslaggever : M. Smetryns.

Eerste Advocaat-Generaal : M. Hayoit de Termicourt.

Buitengewoon huurrecht. — Sequestratie. — De bepaling van art. 8, lid 3 van de huishuurwet van 31 Juli 1947 is niet van toepassing t.a.v. vóór 1 Augustus 1947 verkochte goederen.

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van artikel 8, lid 3, van de buitengewone huishuurwet van 31 Juli 1947 blijkt, dat de wetgever met deze bepaling, waarbij aan de verkrijger van een onder het beheer van de Dienst van het Sequester gesteld onroerend goed het recht wordt toegekend om onder bepaalde voorwaarden de duur der wettelijke huurverlenging op zes maanden terug te brengen, de bedoeling heeft gehad om in het belang van de Staat of van de slachtoffers van de dienaren van de vijand de mogelijkheid te scheppen om dergelijke goederen tegen hogere prijzen te verkopen.

Daar het aldus beoogde doel slechts voor verwezenlijking vatbaar is ten aanzien van sedert 1 Augustus 1947 verkochte goederen, kan voormelde bepaling niet worden ingeroepen door de verkrijgers van vóór die datum verkochte goederen.

Vantorre R. t/ Van De Cayseele G.

Gelet op het bestreden vonnis, door de Rechtbank van eerste aanleg te Brugge op 15 Maart 1948, gewezen ;

Over het enig middel : schending van artikel 2 van het Burgerlijk Wetboek ; schending van de artikelen 8, 40, 41 en 42 van de wet d.d. 31 Juli 1947, houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, verkeerde toepassing en bijgevolg schending van de artikelen 43 en 44 van voormelde wet en, voor zoveel nodig,

schending van de artikelen 6 en 11 der wet d.d. 31 Maart 1948 tot wijziging van de hiervoren aangehaalde wet d.d. 31 Juli 1947, alsmede van de artikelen 8, 40, 41, 42 en 43 der wetten d.d. 31 Juli 1947 en 31 Maart 1948, houdende uitzonderingsbepalingen in zake huishuur, samengeschiedeld door Besluit van de Regent d.d. 31 Maart 1948, voormeld artikel 43, thans zelf gewijzigd door art. 1 van de wet d.d. 28 Juni 1948, doordat het bestreden vonnis beslist heeft, dat artikel 8 alinea 3, van de wet d.d. 31 Juli 1947 niet van toepassing is ingeval het onroerend goed verkocht wordt, zoals in de zaak, op verzoek van het Ambt van het Sequester, vóór de inwerkingtreding van genoemde wet, terwijl, zodra het recht van de huurder op het voordeel van de wettelijke verlenging, vóór het in werking treden van deze wet, het voorwerp uitmaakte van een nog niet geëindigd proces, de rechter overeenkomstig artikel 41 der wet verplicht was op het geding de bepalingen van de nieuwe wet toe te passen, daaronder begrepen artikel 8 alinea 3 :

Overwegende dat, zo de wet van 31 Juli 1947 naar luid van artikel 41 van toepassing is op de zaken, welke aanhangig waren ten dage van haar inwerkingtreding, de op te lossen vraag deze is, op welke wijze artikel 8, alinea 3, van die wet moet worden uitgelegd en of het wel in de wil van de wetgever heeft gelegen, dat het daarbij voorzien recht ook door hem, die vóór 1 Augustus 1947 een onder het beheer van de Dienst van het Sequester gesteld onroerend goed heeft aangekocht, mag worden uitgeoefend;

Overwegende dat blijkt uit het in de Senaat namens de Commissie van Justitie uitgebrachte verslag en uit de besprekingen, waartoe artikel 8, alinea 3, aanleiding heeft gegeven in de Senaat, alsmede ook uit de verklaringen, door de Minister van Justitie afgelegd vóór de Kamer van Volksvertegenwoordigers, dat, wanneer de wetgever aan de verkrijger van een van de Dienst van het Sequester afhangend onroerend goed het recht heeft verleend om, onder zekere voorwaarden, de duur der huurverlenging op zes maanden terug te brengen, hij zulks heeft gedaan ten einde in het belang van de Staat of van de slachtoffers der dienaars van de vijand, dergelijke goederen tegen hogere prijzen te kunnen doen verkopen; dat, vermits het beoogd doel slechts voor verwezenlijking vatbaar is ten aanzien van de goederen, verkocht sedert 1 Augustus 1947, men aannemen moet dat de wetgever aan de verkrijgers van de vroeger verkochte goederen het voordeel van artikel 8, alinea 3 niet heeft willen toestaan;

Waaruit volgt dat het bestreden vonnis terecht heeft beslist dat aanlegger, die op 16 December 1946 een onder het beheer van de Dienst van het Sequester geplaatst onroerend goed heeft aangekocht, geen recht heeft op de bij artikel 8, alinea 3, van de wet van 31 Juli 1947 voorziene vermindering van de duur der huurverlenging;

Dat het middel in rechte niet opgaat;

Om die redenen :

Verwerpt de voorziening;

Veroordeelt aanlegger tot de kosten en tot de vergoeding van 150 fr. jegens de verweerder.

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

1e Kamer — 4 Mei 1949.

Voorzitter : M. Heyse.

Raadsheren : M.M. Graaf de Villermont en Rutsaert.
Advocaat-Generaal : M. Van den Eynde de Rivieren.

Scheiding en deling van nalatenschap. — Vordering tot vernietiging ener deling. — Ondeelbaarheid. — Verjaring. — Bevestiging der deling. — Bewijslast.

De vordering tot vernietiging van de deling zonder herstel van de boedel in natura is ontvankelijk, daan zodanig herstel slechts een gevolg is van de uitgesproken nietigheid van de deling.

Vordering tot vernietiging ener deling is ondeelbaar, daar anders de deling niet opnieuw in haar geheel zou kunnen geschieden en de vordering tot vernietiging haar doel zou missen. De tienjarige verjaring van de vordering tot vernietiging op grond van bij de deling gepleegd bedrog is derhalve niet ingetreden daar zij geschorst geweest is gedurende de minderjarigheid van een van de medegerechtigden.

Art. 1314 B. W. staat niet in de weg aan de toepassing van art. 2252 B.W. betreffende de schorsing der verjaring.

De partij, die beweert, dat medegerechtigden door hun handelingen de deling hebben bevestigd, moet bewijzen, dat zij daarbij de bedoeling en de wil hebben gehad om afstand te doen van hun recht om eventueel de vernietiging der deling te vorderen op grond van bedrog.

V.R. t/ V.R. en cs.

Gezien het beroep, ingesteld door Van Roey Gaston tegen een vonnis van 28 Mei 1945 en tegen een vonnis van 29 April 1946 der Rechtbank van eerste aanleg te Mechelen;

(Zonder belang);

Overwegende dat het vonnis van 26 Mei 1945 de akte van vereffening en deling van notaris Peeters dd. 6 December 1923 nietig en zonder waarde heeft verklaard wegens gepleegd bedrog, dat hetzelfde vonnis verklaard heeft de uitspraak nopens de geldigheid van het testament dd. 23 Juni 1938 van Marie Lanens te schorsen tot op het ogenblik dat de nieuwe deling zal geschieden;

.....;

1. **Wat de ontvankelijkheid van de eis van beroepen betreft :**

1. — Overwegende dat beroeper er toe besluit, dat de eis tot vernietiging van de deling zonder nieuwe vorming van de massa in natura niet ontvankelijk is;

Overwegende dat de eerste Rechter met recht dit middel verworpen heeft, dat de nieuwe vorming van de massa slechts een gevolg uitmaakt van de nietigheid van de deling, indien deze uitgesproken wordt en een vraag, die slechts in dit geval dient opgelost te worden; dat daarin geen oorzaak tot niet ontvankelijkheid van de eis tot vernietiging van de deling gelegen is;

2. Overwegende dat beroeper ten tweede tot de niet ontvankelijkheid van de eis van beroepen be-

sluit, omdat deze laatste overeenkomstig artikel 1304 van het Burgerlijk Wetboek zou verjaard zijn;

Overwegende dat de eerste Rechter ook dit middel met recht verworpen heeft om redenen, die het Hof tot de zijne maakt;

Overwegende dat de vordering tot vernietiging van een verdeling in het stelsel van onze rechtspraak een ondeelbaar karakter vertoont evenals de vordering tot verdeling zelf, op grond dat, zoniet, de deling niet in haar geheel opnieuw zou kunnen geschieden, en de vordering tot vernietiging haar doel zou missen (Cf. desbetreffend De Page, Bd. IX, Nrs 1490-1069);

dat de bepaling van artikel 891 B.W. deze zienswijze niet te niet doet; dit artikel is immers van beperkte toepassing, namelijk in geval van benadeling, en het recht de vordering tot vernietiging te stuiten moet principieel eenparig door al de deelgenoten uitgeoefend worden, wat wel bewijst dat de vordering tot vernietiging onsplitsbaar is (zie daaromtrent De Page, Bd. IX, 1480-1484);

Overwegende dat de eerste Rechter dienvolgens er toe gerechtigd was, het onderzoek, of de eis tot vernietiging ten aanzien van elke eiser afzonderlijk verjaard was, als overbodig te beschouwen, van het ogenblik af dat de verjaring van de eis ten opzichte van een van de beroepenen, namelijk Cyrilla Van Roey, niet was ingetreden;

Overwegende dat ter zake de eis tot vernietiging op bij de deling gepleegd bedrog gesteund is; dat de tienjarige verjaring dezer vordering niet is ingetreden, gezien de verjaring geschorst werd gedurende de minderjarigheid van laatstgenoemde, zijnde tot op 22 October 1930, en anderzijds de eis op 3 Januari 1940 werd ingesteld, zijnde voor het verstrijken van een termijn van 10 jaar;

3. Overwegende dat insgelijks de verklaring van artikel 1314 Burgerlijk Wetboek, door het vonnis a quo gegeven, kan bijgetreden worden; dat deze bepaling een afwijking uitmaakt van het principe van artikel 1304, zodat in het gegeven geval, ten opzichte van minderjarigen, niet elke benadeling, doch alleen die van meer dan een vierde in aanmerking kan genomen worden, dat artikel 1314 B.W. de toepassing van artikel 2252, betreffende de schorsing der verjaring niet verhindert;

4. Overwegende dat beroeper verder beweert dat de eis tot vernietiging van de verdeling niet ontvankelijk zou zijn, omdat beroepenen herhaaldelijk de deling hebben bevestigd, namelijk bij een reeks door beroeper in zijn besluiten opgegeven handelingen;

Overwegende dat insgelijks om de door de eerste Rechter opgegeven redenen dit middel dient verworpen te worden, omdat beroeper immers in gebreke blijft te bewijzen, dat deze handelingen met de nodige kennis van zaken gesteld werden en namelijk met de bedoeling en de wil vanwege beroepenen om van hun recht afstand te doen, de vernietiging van de deling wegens bedrog gebeurlijk aan te vragen;

2. Wat de grond der zaak betreft :

Overwegende dat tot staving van het stelsel van het vonnis a quo beroepenen in aanmerking brengen, dat door de feiten der zaak bewezen is, dat mevrouw Lanens-Van Roey alles in het werk heeft gesteld om de verdeling te bespoedigen en in de door de eerste Rechter aangestipte abnormale omstandigheden tot de opstelling van de akte deed overgaan om zich zelf en beroeper grote voordelen te verzekeren, dank zij

de ongelijkheid der loten, namelijk door zich bijna de algeheelheid van de geteisterde gebouwen en de vergoeding die er van afhangt, voor te behouden ;

Overwegende dat de aldus bedoelde en door de eerste Rechter nader omschreven gegevens volgens het onderzoek van de zaak, voor het Hof gedaan, het bewijs niet in het licht stellen van een bedrog van aard om de vernietiging van de deling mede te brengen ;

Overwegende dat de omstandigheden van het bespoedigen van het verlijden van de akte vóór de meerderjarigheid van beroepene Joseph Van Roey, de omstandigheid dat de voorafgaandelijke besprekingen en bewerkingen uitsluitend tussen de « de cujus » en notaris Peeters gevoerd werden zonder tussenkomst van degenen, die de minderjarigen in de vereffening en deling moesten vertegenwoordigen, de beweerde omstandigheid dat de heer Vrederechter en de vertegenwoordigers van de minderjarigen niet in de gelegenheid zouden gesteld zijn nauwkeurig en gewetensvol de akte te onderzoeken, en de omstandigheid dat niet de toeziende voogd, doch een voogd « ad hoc » de minderjarigen bij de verdeling vertegenwoordigde, het bewijs niet uitmaken dat zulks tengevolge van een bedrieglijk opzet zou geschied zijn of dat een bedrog voorhanden is, dat de vernietiging van de deling verrechtvaardigt ;

Overwegende bovendien dat de aanstelling van een voogd « ad hoc » en van een toeziende voogd « ad hoc » door de familieraad gedaan werd, dat deze aanstelling bij eenparigheid van stemmen en met deelneming van de toeziende voogd aan de stemming als de aanstelling van een speciaal mandataris van zijnentwege kan beschouwd worden ; dat het optreden terzake bij het verlijden der akte van de heer Vrederechter, de notaris en de vertegenwoordigers van de minderjarigen voor deze laatsten een waarborg uitmaken ; dat het een loutere veronderstelling is, doch geen bewezen feit, dat de heer Vrederechter en de vertegenwoordigers van de minderjarigen, de akte niet met de nodige zorg zouden hebben kunnen onderzoeken ;

Overwegende dat er dienvolgens geen aanleiding toe bestaat om de vernietiging van de deling wegens bedrog uit te spreken ;

Om die redenen,

Het Hof,

Gezien artikel 24 der wet van 15 Juni 1933, dat werd toegepast ;

Gehoord de heer Advocaat-Generaal Van den Eynde de Rivieren in zijn eensluidend advies, ter openbare zitting uitgebracht ;

Rechtsdoende op tegenspraak ten opzichte van al de partijen overeenkomstig artikel 153 van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering ;

Voegt de zaken samen, ingeschreven onder nrs. 9926 en 9927, ontvangt de ingestelde beroepen, en er recht op doende :

1) Wat het vonnis van 26 Mei 1945 betreft :

Doet het vonnis te niet, wijzigenden, verklaart de door beroepenen ingestelden eis ongegrond ; wijst deze af.

2)

HOF VAN BEROEP TE BRUSSEL

3e Kamer — 4 Mei 1949.

Voorzitter : M. De Potter.

Raadsheren : M.M. Scheyvaerts en Gilmet.

Advocaat-generaal : M. Van den Brande de Reeth.

Pleiters : Mrs. Bernard, Delacroix en Vincentelli.

Wraking van getuigen. — Beroepsgeheim. — Getuigschrift in de zin van art. 283, lid 2, Rv.

Het beroepsgeheim geeft slechts het recht om in rechte als getuige te zwijgen, doch legt geenszins de verplichting daartoe op zodat iemand, die zich op zijn beroepsgeheim zou kunnen beroepen niet gewraakt kan worden als getuige.

Het is niet aannemelijk, dat de wetgever in art. 458 van het wetboek van strafrecht aan de daarin bedoelde personen zou hebben toegelaten in rechte getuigenis af te leggen omtrent de hun toevertrouwde geheimen, indien dat getuigenis krachtens de openbare orde als ontoelaatbaar zou moeten worden beschouwd.

Voor de wraking van een getuige krachtens art. 283, lid 2, van het Wetboek van burgerlijke rechtsvordering is niet vereist, dat het door hem afgeleverd getuigschrift op zich zelf een beslissend karakter heeft, doch is het voldoende dat het op verzoek is verstrekt en feiten betreft, die betrekking hebben op het proces.

Van Dyck en cs. t/ G.

1. Over de wrakingen :

Overwegende dat appellanten het vonnis a quo in de eerste plaats bestrijden, omdat de eerste rechter de getuigenissen, afgelegd in het tegenverhoor door de getuigen Mares, Vermeire, Loë, Moons en De Bie niet uit de debatten verwijderd heeft, alhoewel zij zich tegen het verhoor van deze getuigen hadden verzet ;

Overwegende dat het verzet van appellanten steunde op het feit, dat bovenvermelde getuigen in hun hoedanigheid van verpleegsters (getuigen Mares en Vermeire), van geneesheren (getuigen Loë en Moons) of van notaris (getuige De Bie) door het beroepsgeheim gebonden waren, en dat zij dienvolgens geen getuigenis mochten afleggen over feiten, waarvan zij slechts kennis hadden gekregen ter gelegenheid van de uitoefening van hun beroep ;

Overwegende dat met recht en reden de eerste rechter beslist heeft dat in de huidige stand van de wetgeving het beroepsgeheim slechts het recht om te zwijgen, maar geenszins de wettelijke verplichting daartoe medebrengt voor de door het geheim gehouden personen, wanneer deze personen geroepen worden om in rechte getuigenis af te leggen ;

Overwegende dat appellanten ten onrechte beweren, dat de verplichting tot geheimhouding van volstreckte en onbepaalde aard zou zijn en dat het niet zou aangaan in het huidige geval de uitzonderingen in aanmerking te nemen, welke door art. 458 van het Strafwetboek op het beginsel gemaakt worden, daar zulke uitzonderingen slechts op strafrechtelijk gebied toepasselijk zouden zijn ;

Overwegende dat het begrip der openbare orde, wat het beroepsgeheim betreft, op dezelfde wijze en met dezelfde omvang moet worden opgevat op burgerlijk gebied als in strafrechtelijke zaken, als men niet elke doeltreffendheid wil ontnemen aan de uitzon-

deringen, door de wetgever opgenomen in art. 458 W.U.S. ;

Dat immers niet mag aangenomen worden, zoals ook de eerste rechter op juiste wijze met nadruk overweegt, dat de wetgever aan de bij art. 458 W.U.S. bedoelde personen zou hebben toegelaten in rechte getuigenis af te leggen, indien dit getuigenis, welk door de wet als geldig wordt erkend, onmiddellijk zou verworpen moeten worden als in strijd zijnde met de openbare orde, wier bescherming deze wet juist tot doel heeft ;

Dat derhalve terecht de eerste rechter om gegronde redenen, welke het Hof overneemt, geweigerd heeft de getuigenissen van bovenvermelde getuigen van de hand te wijzen als, naar beweerd was, gedaan zijnde in schending van het beroepsgeheim ;

Overwegende dat, wat de getuigenis van Dr Loë aangaat, appellanten bovendien aanvoeren, dat die getuigenis uit de debatten moet verwijderd worden bij toepassing van art. 283 W.B.R., omdat de getuige een getuigschrift heeft afgeleverd over de feiten, die in betrekking staan met het proces ;

Overwegende dat de wraking regelmatig ingediend werd en dat akte ervan gegeven werd vóór het afleggen zijner verklaringen door de getuige ;

Overwegende dat het door appellanten ingeroepen getuigschrift bestaat in een brief, op 28 April 1941 door Dokter Loë gezonden aan de advocaat van geïntimeerde, brief bij dewelke Dr Loë in antwoord op het verzoek, dat hem gedaan werd door gezegde raadsman, de zorgen opsomt, welke door hem aan de decujus, wijlen Juffrouw Huylebroeck, gegeven werden en welke het voorwerp uitmaken van zijn erelonen-rekeningen, gedagtekend 23 December 1940 ;

Dat bedoelde brief de datums vermeldt van de bezoeken en plichten door Dr Loë gedaan vanaf 26 November tot 16 December 1940, betreffende deze zieke ; dat vermeldt, onder datum 3 December 1940, « Opération effectuée à St. Camille avec l'assistance des docteurs Maurice Loë et Omer Soetens », zoals de opsomming van de bezoeken, die door Dr. Loë tweemaal per dag aan de zieke gebracht werden na de heelkundige bewerking tot op de dag van het overlijden ;

Overwegende dat geïntimeerde beweert dat deze brief niet zou mogen worden aangezien als zijnde een « getuigschrift » zoals bedoeld bij art. 283 W.B.R., omdat de inlichtingen welke hij inhoudt met geen uitleggingen worden aangevuld », dat bovendien deze mededeling niet beslissend zou zijn, vermits zij niet uitsluit dat geïntimeerde de decujus persoonlijk zou hebben verzorgd ;

Overwegende dat zulke stelling niet mag worden aanvaard ; dat niet vereist is wat de grond van de wraking aangaat, dat het « getuigschrift » op zich zelf een beslissend karakter heeft, doch dat het nodig is en volstaat, dat dit getuigschrift aangevraagd werd en dat het betrekking heeft op de feiten van het proces ;

Dat de wetgever immers heeft verondersteld, dat de getuige, die op verzoek een getuigschrift over de feiten van de zaak afgeleverd heeft, over geen voldoende vrijheid meer beschikt om een getuigenis af te leggen, welke hem gebeurlijk in tegenstrijdigheid zou stellen met de inhoud van zijn getuigschrift ;

Overwegende dat het onbetwistbaar is, dat bedoeld getuigschrift in betrekking staat met de feiten van het geding, vermits de ondertekenaar verklaart dat hij persoonlijk op 3 December 1940 een heelkundig ingrijpen op Juffrouw Huylebroeck uitvoerde met de hulp van twee assistenten, wier identiteit hij kenbaar maakt ; dat dit stuk bovendien de datums aanstipt

van de bezoeken, welke de ondertekenaar aan de decujus heeft gebracht, zo vóór als na de bewerking;

Dat dit getuigschrift het middel bestrijdt, hetwelk door appellanten uit art. 909 B.W. afgeleid wordt;

Dat het niet gelijkgesteld mag worden met de ereloonrokingen, welke reeds in December 1940 door Dr. Loë aan geïntimeerde gezonden werden en onmiddellijk vereffend;

Dat niet bewezen is dat dit getuigschrift door de ondertekenaar afgeleverd werd in uitvoering van een wettelijke verplichting; dat integendeel de redactie er van aantoonst, dat het aan de raadsman van een der partijen en op verzoek van deze raadsman verschaft werd, wanneer het geding reeds aanhangig was;

Overwegende dienvolgens, dat de wraking gegrond is, dat ten onrechte de eerste rechter het getuigenis van getuige Loë om deze reden niet verworpen heeft; (Het overige zonder belang.)

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 12 Januari 1949.

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: M.M. Van Wetter en Van Malleghem.

Advocaat-generaal: M. Vanhoudt.

1. Vatbaarheid voor hoger beroep. — Samenvoeging van vorderingen.

2. Buurtwegen. Eigendom van de eigenaren der aanliggende erven.

1. *De bedragen van twee bij de inleidende dagvaarding ingestelde vorderingen, die voortspruiten uit dezelfde oorzaak, worden ter bepaling van de vatbaarheid voor hoger beroep samengevoegd. (Art. 23 der Wet van 25 Maart 1876 op de Bevoegdheid.)*

2. *In Vlaanderen zijn de buurtwegen gevormd door bijdragen van de eigenaren van de aanliggende erven, die slechts het gebruik van de daartoe benodigde grond hebben afgestaan doch de eigendom daarvan hebben behouden, zodat zij ook het recht hebben om op de bermen (zijstroken) van de weg te planten. Derden hebben niet het recht hun beesten op die bermen te laten grazen.*

De Muyt A. t/ Huysmans B.

Overwegende dat appellant tijdig en regelmatig in verzet is gekomen tegen het bij verstek gewezen arrest d.d. 24 Februari 1947;

Overwegende dat geïntimeerde ten onrechte de niet-ontvankelijkheid van het hoger beroep opwerpt;

Overwegende inderdaad dat appellant, oorspronkelijke eiser, in zijn exploit van rechtsingang benevens een schadevergoeding groot zes duizend frank wegens de aan zijn bomen door de schapen van geïntimeerde toegebrachte schade, gevorderd heeft.

dat aan geïntimeerde verbod zou worden gedaan zijn schapen nog te laten grazen op een bepaalde weg; dat hij dit tweede deel van zijn eis, met het oog op de aanleg, op meer dan twaalf duizend vijf honderd frank heeft begroot; dat de eis dus twee punten bevat, die overeenkomstig artikel 23 der wet van 25 Maart 1876 dienen gecumuleerd te worden om de aanleg te bepalen, omdat zij voortvloeien uit dezelfde oorzaak, nl. de beweerde krenking van het eigendomsrecht van appellant.

Ten Gronde:

1. Wat betreft het gevorderd verbod:

Overwegende dat bedoelde weg, gelegen te Eekloo en genaamd Aalstgoedstraat, een buurtweg is, bekend op de atlas der buurtwegen onder Nr 13; dat appellant eigenaar is van de langs deze weg gelegen landerijen; dat hij terecht staande houdt dat de gronden, gelegen tussen de gekalseide baan en zijn landerijen eveneens zijn eigendom zijn; dat in Vlaanderen de buurtwegen immers gevormd werden bij bijdrage der aanpalende gronden, zodat de aangrenzende eigenaars de eigendom van deze wegen behouden hebben en enkel het gebruik er van hebben afgestaan; (Decreet Gent 27-3-1879 Pas. 11-204 - Verbr. 30-1-1868 - Pas - 1-277) dat het aldus uit te leggen is dat appellant het plantrecht geniet langs bedoelde weg op de zijkanen, waarvan hij eigenaar is;

Overwegende dat geïntimeerde niet betwist heeft dat hij zijn schapen langs deze weg heeft laten grazen, dat de eerste rechter derhalve ten onrechte heeft beslist, dat het recht van grazen op deze weg vrij was en de vordering van appellant afgewezen heeft;

2. Wat betreft de vordering tot schadevergoeding: (zonder belang);

Om deze redenen:

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1933;

Alle andere conclusies verwerpende;

Gehoord omtrent de ontvankelijkheid van het hoger beroep het eensluidend advies van de Heer Advocaat-Generaal Van Houdt;

Ontvangt het verzet, verklaart het hoger beroep ontvankelijk en gedeeltelijk gegrond;

Doet te niet het bestreden vonnis, behalve wat betreft de vordering tot schadevergoeding, — op welk punt het vonnis a quo bevestigd wordt; opnieuw wijzende voor het overige, doet verbod aan geïntimeerde voortaan zijn schapen te laten grazen langs de buurtweg Nr 13 te Eekloo, genaamd Aalstgoedstraat, op de zijkanen ervan, die de eigendom zijn van appellant, wijst de tegeneis af als ongegrond;

Veroordeelt geïntimeerde tot twee derden en appellant tot een derde der kosten van beide aanleggen.

HOF VAN BEROEP TE GENT

2e Kamer — 2 Maart 1949

Voorzitter: M. Thienpont.

Raadsheren: M.M. Van Wetter en Van Malleghem.

Advocaat-generaal: M. Vanhoudt.

Hoger beroep. — Schorsing der behandeling.

Bevel tot schorsing der behandeling in verband met een klacht wegens meened, ingediend tegen in eerste aanleg gehoorde getuigen, op grond van wier verklaringen bij het bestreden vonnis echtscheiding tussen partijen is uitgesproken.

De schorsing is wenselijk met het oog op een goede rechtsbedeling.

Nys J. t/ Nackaerts H.

Overwegende dat appellante de schorsing verzoekt van de behandeling der zaak, omdat zij in handen van de heer Procureur des konings een klacht heeft ingediend wegens valse getuigenis tegen de vijf getuigen, op 4 April 1947 verhoord door de rechter-

commissaris, aangesteld bij vonnis dd. 21 December 1946, op wier verklaringen de eerste rechter heeft gesteund om de echtscheiding ten nadele van appellante toe te staan;

Overwegende dat artikel 4 van de wet van 17 April 1878 het geval voorziet van een vordering tot schadevergoeding, ingesteld vóór de burgerlijke rechter wegens een feit, waarover de strafrechter geroepen is om uitspraak te doen; dat appellante zich dus vergist waar zij zich op de voormelde beschikking beroept;

Overwegende dat de gevorderde schorsing niettemin gerechtvaardigd is door de belangen van een goede rechtsbedeling, dat immers vaststaat, dat de klacht van appellante ter behandeling van een der substituten van de Procureur des Konings is toevertrouwd; dat de beslissing van deze magistraat omtrent het gevolg, dat aan de klacht zal worden gegeven, dient afgewacht te worden alsmede gebeurlijk het sluiten van het gerechtelijk onderzoek, dat nog steeds kan geopend worden, of zelfs de beslissing van de strafrechter;

Om deze redenen,

Het Hof,

Gelet op artikel 24 der wet van 15 Juni 1935;

Gehoord de Heer Advocaat-Generaal Vanhoudt in zijn advies, zegt dat de behandeling van de onderhavige zaak zal geschorst blijven tot wanneer de heer Procureur des Konings te Gent een beslissing zal hebben genomen omtrent het gevolg, dat moet gegeven worden aan de klacht, door appellante ingediend tegen de op 4 April 1947 gehoorde getuigen en in voorkomend geval tot de sluiting van het gerechtelijk onderzoek en (of) tot wanneer de strafrechter bij een definitieve beslissing zich omtrent de gegrondheid van voormelde klacht zal hebben uitgesproken;

Veroordeelt geïntimeerde in de kosten van het incident;

Verwijst de zaak naar de terechtzitting van 4 Mei 1949.

HOF VAN BEROEP TE GENT

Kamer van Inbeschuldigingstelling. — 3 Mei 1949.

Voorzitter : M. Verbeke.

Raadsheren : M.M. Maraite en Belpaire.

Substituut Procureur-Generaal : M. Matthys.

Pleiter : Mr Van den Broele (Brugge).

Hoger beroep door de Procureur des Konings ingesteld tegen een beschikking van de Raadkamer der Rechtbank, die de uitoefening van de strafvordering belemmert. — Ontvankelijkheid. — Bloedonderzoek noch dienend noch beslissend.

Bij de bestreden beschikking had de Raadkamer van de Rechtbank bevolen, dat de bundel aan de Procureur des Konings zou worden overgemaakt om er over te beschikken als naar behoren, daar zij oordeelde in de toenmalige staat van het onderzoek niet op de vordering te kunnen ingaan omdat het haar gewenst voorkwam de bevalling van het slachtoffer van de gepleegde verkrachting of aanranding der eerbaarheid af te wachten om alsdan tot het bloedonderzoek van het eventueel geboren kind en van verdachte over te gaan.

De bestreden beschikking belemmert de verdere uitoefening van de strafvordering, zodat het door

de Procureur des Konings daartegen ingestelde hoger beroep ontvankelijk is.

Ten onrechte heeft de Raadkamer de tegen verdachte gerezen bezwaren onvoldoende geacht. Be-doeld bloedonderzoek is noch dienend noch beslissend. Door haar beslissing te doen afhangen van dergelijk bloedonderzoek, dat tenslotte noodzakelijk tot negatieve resultaten moet leiden, impliceert de bestreden beslissing eigenlijk reeds een buitenvervolginstelling van de verdachte.

Overigens had de Raadkamer in elk geval de zaak moeten verwijzen niet naar de Procureur des Konings, doch naar de met het onderzoek belaste onderzoeksrechter, die trouwens bevoegd blijft zolang de voor de Raadkamer aanhangige procedure niet geregeld is.

O. M. t/ M.

Verdacht van : A) Aanranding der eerbaarheid met geweld of bedreiging te hebben gepleegd op de persoon van X., minderjarige, die geboren zijnde op 2 November 1933, de volle leeftijd van zestien jaar niet bereikt had op het ogenblik der feiten, verdachte behorende tot degenen die over het slachtoffer gezag hadden;

B) Verkrachting te hebben gepleegd door middel van gewelddaden of erge bedreigingen op de persoon van X., minderjarig kind dat, geboren zijnde op 2 November 1933, de volle leeftijd van zestien jaar niet bereikt had op het ogenblik der feiten, verdachte behorende tot degenen die over het slachtoffer gezag hadden;

te Wingene, feit A : op verschillende stonden in 1948;

feit B : in November 1948;

Bij samenhang : C) in het openbaar, de zeden te hebben geschonden door handelingen, welke de eerbaarheid kwetsen, de schennis bedreven zijnde in tegenwoordigheid van de minderjarige X., die, geboren zijnde op 2 November 1933, de volle leeftijd van zestien jaar niet bereikt had op het ogenblik der feiten;

Te Wingene, op verschillende stonden in 1948, vóór 1 December 1948;

Gezien de vordering van de heer Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brugge d.d. 22 Maart 1949, strekkende tot verwijzing van verdachte, onder aanneming van verzachtende omstandigheden, wegens de misdaden omschreven onder literis A en B, naar de correctionele rechtbank aldaar;

Gezien de beschikking, uitgesproken door de raadkamer van de rechtbank van eerste aanleg te Brugge, d.d. 5 April 1949, waarbij deze onderzoeksrechtsmacht, oordelende « dat, in de huidige staat van het onderzoek, zij op voormelde vordering niet kan ingaan, daar het inderdaad nuttig voorkomt de bevalling van het slachtoffer af te wachten om alsdan tot eventueel bloedonderzoek van het kind en van verdachte over te gaan », bevolen heeft dat de bundel aan het ambt van de Procureur des Konings te Brugge zal overgemaakt worden om erover te beschikken als naar behoren »;

Gezien het verzet d.d. 6 April 1949, waarbij de heer Procureur des Konings bij de rechtbank van eerste aanleg te Brugge beroep instelt tegen voormelde beschikking;

Overwegende dat, zoals hierna blijkt, de bestreden beschikking een belemmering stelt voor de verdere uitoefening der openbare vordering en het beroep van de Procureur des Konings tegen dergelijke beschikking dienvolgens ontvankelijk is; (zie Verbreking 2 Fe-

bruari 1885, Pas. 1885, I, 41; Luik K. I. 9 April 1909; R. D. P. 1909, blz. 550; Brussel K. I. 11 November 1921; R. D. P. 1922, blz. 49; Luik K. I. 28 Mei 1935, R. D. P., 1935, blz. 991; Schuind. Uitg. 1944, B. II, blz. 192 en blz. 201-202; Les Nouvelles, Procédure Pénale B, I, V^e L'instruction, La chambre du Conseil, n° 301, 4de Lid en n°s 335, 336 en 338);

Overwegende immers dat de raadkamer, op grond van bepaalde leemten, die zij in het onderzoek vaststelt, het recht en zelfs de plicht heeft haar beslissing op te schorten tot wanneer zij het onderzoek volledig acht, echter zonder daartoe aan de onderzoeksrechter uitdrukkelijke bevelen te mogen geven (Zie noot 2 onderaan Gent, K. I. 22 December 1931; Pas. 1932, II, blz. 191, 192; Luik K. I. 9 April 1909; R. D. P. 1909, blz. 550; Brussel, K. I. 29 April 1910; R. D. P. 1910, blz. 809; Brussel K. I. 11 November 1921; R. D. P. 1922, blz. 49; Luik K. I. 17 December 1948; R. W. 1948-49, n° 571); dat in al de andere gevallen de Raadkamer nochtans een beslissing moet treffen op grond van de voorhanden zijnde bezwaren, die haar onderworpen zijn; dat de raadkamer hiertoe niet mag préjudiciëren op het feit dat die bezwaren later voor de rechtsmacht van wijzen zullen, of zouden kunnen verzwaren of verdwijnen; (Zie Schuind, loc. cit., blz. 192, n° 9);

Overwegende dat uit de gegevens van het onderzoek voldoende bezwaren gerezen zijn ten laste van verdachte wegens de onder de telastleggingen A en B omschreven feiten;

Overwegende dat, ten onrechte de raadkamer deze bezwaren als onvoldoende heeft geacht en alleen weigert te beslissen op deze bezwaren door haar beslissing uitsluitend afhankelijk te maken van de uitslag van een vergelijkend onderzoek tussen de bloedgroepen van het kind, dat het slachtoffer gebeurlijk ter wereld zou brengen, en van de verdachte;

Overwegende dat het vooropgestelde bloedonderzoek noch dienend, noch beslissend is, en in geen geval nieuwe bezwaren zou kunnen medebrengen;

Overwegende dienvolgens dat door haar beslissing te doen afhangen van dergelijk bloedonderzoek, dat ten slotte noodzakelijk tot negatieve besluiten moet leiden, de Raadkamer eigenlijk reeds bij haar beschikking d.d. 5 April 1949 een buitenvervolginstelling van verdachte impliceert;

Overwegende verder dat de raadkamer in elk geval de zaak had moeten verwijzen, niet naar de Procureur des Konings, doch naar de met het onderzoek belaste onderzoeksrechter, die trouwens bevoegd blijft, zolang de voor de Raadkamer aanhangige procedure niet geregeld is (zie Luik K. I. 17-12-1948, R. W. 1948-49, 571);

Overwegende dat ten aanzien van de telastlegging C geen voldoende bezwaren bestaan;

Overwegende dat het beroep van de heer Procureur des Konings tegen de beschikking d.d. 5 April 1949 derhalve gegrond is;

Overwegende dat de telastlegging, omschreven onder littera A, aanleiding geeft tot een criminele straf van ten hoogste vijftien jaar dwangarbeid en dat de telastlegging, omschreven onder littera B, aanleiding geeft tot een criminele straf van ten hoogste twintig jaar dwangarbeid, ingevolge de artikelen: 373 3° lid (Art. 49 wet d.d. 15 Mei 1912), 374, 375, 3° lid (art. 50, wet d.d. 15 Mei 1912) 377 (art. 52, wet d.d. 15 Mei 1912 en art. 2 der wet d.d. 14 Mei 1947) 378 van het W. v. S.;

Overwegende nochtans dat er ten gunste van verdachte verzachtende omstandigheden voorhanden zijn, spruitende uit de afwezigheid van zware correctionele veroordelingen;

Gelet op de hierboven vermelde wetsbepalingen alsook op de artikelen 128, 135, 215, 223, 229, 230 van het Wetboek van Strafvordering, artikel 3 der wet d.d. 23 Augustus 1919 gewijzigd door artikel 3 der wet d.d. 14 Mei 1937, 13 en 24 der wet d.d. 15 Juni 1935;

Vordert, dat het aan het Hof, Kamer van Inbesluidigingstelling behage, het beroep ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Dienvolgens, de bestreden beschikking te niet te doen en, de zaak tot zich trekkende, recht doende bij eenparigheid van stemmen, het onderzoek volledig te verklaren en verdachte ter zake en op de gronden als in onderhavige vordering vermeld, naar de correctionele rechtbank te Brugge te verwijzen;

Verder te verklaren dat er geen aanleiding is tot vervolging wegens de feiten omschreven onder telastlegging C;

Gedaan op het Parket-generaal te Gent op 19 April 1949.

.....

Om deze redenen :

Het Hof,

Overnemende de beweegredenen van het Openbaar Ministerie aangehaald in zijn rekvisitorium;

Ontvangt het hoger beroep, verklaart het ontvankelijk;

Doet te niet de bestreden beschikking en de zaak tot zich trekkende, recht doende bij eenparigheid van stemmen, en bij aanneming van verzachtende omstandigheden, spruitende uit de afwezigheid van zware correctionele veroordelingen, verwijst verdachte onder de betichting omschreven in het voormeld rekvisitorium naar de correctionele rechtbank te Brugge;

Zegt dat er geen aanleiding is tot vervolging wegens de feiten omschreven onder de telastlegging C.

BURGERLIJKE RECHTBANK TE HASSELT

1 April 1949.

Voorzitter : M. Byvoet.

Feitelijke scheiding van echtgenoten. — Maatregelen krachtens art. 214j, B.W.

Art. 214j, B. W. laat het treffen van de aldaar bedoelde maatregelen slechts toe in geval van dringende noodzakelijkheid.

Berx t/ Cleeren.

Gezien aanlegsters verzoekschrift, de 18 Februari 1949 ingediend, waardoor zij ons verzoekt haar op grond van artikel 214j, van het Burgerlijk Wetboek, gewijzigd door de Wet van 20 Juli 1932, toelating te verlenen het echtelijk dak te verlaten om ergens een dienstbetrekking te zoeken en haar drie kinderen, te weten : Cleren Maria, geboren de 19 Februari 1941; Pierre, geboren de 27 September 1944, en Lucienne, geboren de 8 December 1947, aan haar zorgen toe te vertrouwen om ze te plaatsen op kosten van haar echtgenoot in het Wezenhuis te Zelem;

Overwegende dat ongeveer een jaar geleden de echtelieden zich met elkander verzoenden tijdens een zelfde eis, door aanlegster ingediend;

Overwegende dat onlangs de drie kinderen in voormeld Gesticht geplaatst waren geworden door hun moeder, doch dat hun vader de twee oudsten ervan

terugbracht en bij zijn eigen ouders plaatste om alsoo aan de betaling van een aanzienlijk kostgeld te ontsnappen; terwijl hij het jongste, nauwelijks vijftien maanden oud, aan de zorgen der Eerwaarde Zusters in het Gesticht overliet;

Overwegende dat bijgevolg dit kind moet aangezien worden als zijnde met wederzijdse toestemming der partijen in het Gesticht geplaatst;

Overwegende dat de oudste dochter sindsdien regelmatig het onderwijs volgt in de aangenomen lagere meisjesschool, Maastrichterstraat 62, te Hasselt, terwijl het zoonje nog niet schoolplichtig is;

Dat hun plaatsing bij hun grootouders tijdens de feitelijke scheiding der ouders zeer gepast voorkomt;

Overwegende dat aan de drie kinderen bijgevolg een behoorlijk onderkomen verschaft wordt, zodat het nemen van dringende maatregelen te hunnen opzichte vooralsnog niet noodzakelijk blijkt;

Overwegende dat evenmin dringend is aanlegster, die beweert gedwongen geweest te zijn de echtelijke woning te verlaten, te machtigen om elders een dienstbetrekking te zoeken;

Dat het ons zelfs geraadzaam voorkomt dit verzoek voorlopig niet in te willigen, wijl het hernemen van het echtelijk leven, hetgeen zoveel mogelijk moet betracht worden, alsdan bemoeilijkt zou worden; en wij daarenboven gevaar lopen een feitelijke toestand te bestendigen, hetgeen niet strookt met de bepalingen van art. 214 j B.W.;

Overwegende dat alleen de oversten van het Wezenhuis te Zelem er belang bij hebben te vernemen wie zij moeten aanspreken om de onderhoudskosten van het jongste kind te doen betalen; dat dezen niet partij zijn in de zaak en zij in voorkomend geval het geschil door de Rechtbank kunnen doen uitmaken door zowel de vader als de moeder er aansprakelijk voor te stellen, wijl het met hun wederzijdse toestemming is dat dit kind bij hen verblijft;

Overwegende dat artikel 214 j. slechts het treffen van maatregelen toelaat, die als dringend vereist voorkomen, hetgeen in de voorhanden zaak het geval niet is;

Om deze beweegredenen :

Zeggen voor recht dat, bij gebrek aan hoogdringendheid, er geen redenen voorhanden zijn om het verzoekschrift in te willigen;

Laat de kosten ten laste van verzoekster;

Bevelen dat dit bevelschrift bij uittreksel zal overgeschreven worden overeenkomstig de voorschriften van voormeld artikel 214 j. par. 2 B. W.

RECHTBANK VAN KOOPHANDEL TE GENT

7 October 1948.

Voorzitter : M. Reyniers.

Referendaris : M. Cloquet.

Pleiters : Mrs Lepaige (Antwerpen) en Philippart.

Onerlijke mededinging. — Gebruik van reclame-drukwerken, nagebootst van die van een concurrent.

Het gebruik maken van reclame-drukwerken, die een nabootsing zijn van de door een concurrerende firma in het verkeer gebrachte, is een daad van onerlijke mededinging wanneer diensgevolge verwarring tussen beide handelszaken bij het publiek te duchten is, zelfs al mocht die reclame strekken tot bevordering van de verkoop van een artikel, waarvan

beide partijen het alleenverkooprecht hebben, de een in andere provincies dan de andere.

De goede trouw van de aangesproken partij laat het recht van de eisende partij onaangetaast om een verbod van verdere gebruikmaking van bedoeld reclame-drukwerk te vorderen.

N.V. Welsh Anthracite Company t/ S.V. Oost Flandria
Rérozène Company en cs.

Overwegende dat eiseres verklaart afstand te doen van het geding, ingeleid tegen de onbestaande «Naamloze Vennootschap Oost-Flandria Kerozene Company», gezien de vennootschap, die deze naam draagt, een samenwerkende vennootschap is, zoals zij ook gekwalificeerd wordt in de dagvaarding van dertiende September 1900 acht en veertig;

Overwegende dat de gedingen, ingeleid door de exploten van vierden en dertienden September 1900 acht en veertig, verknocht zijn en dienen samengevoegd te worden;

Overwegende dat de vordering er toe strekt aan de drie verweerders verbod te horen opleggen om voortaan nog onder de verbruikers te verspreiden of op enige wijze nog te benutten het reclame-drukwerk, op vier (4) bladzijden opgesteld, vermeldende op het eerste blad de benaming «De Vloeibare Brandstof», op het tweede blad het geïllustreerd verhaal «Het Vuur door de Tijden heen», op het derde blad de voordelen van het product en op het vierde blad de aanwijzing van de te verkopen toestellen met vermelding van de prijzen;

Overwegende dat vaststaat en overigens door verweerders niet is betwist, dat het hogervermelde reclame-drukwerk de meest slaafse nabootsing is van de brochure, door eiseres uitgegeven van haar eigen product, en dus een verwarring kan stichten tussen de producten van eiseres enerzijds en die van verweerders anderzijds;

Overwegende dat verweerders weliswaar beweren, dat eiser bedoeld drukwerk uitsluitend had uitgegeven om te dienen als reclame voor «Rérozène», dat juist het product is ten voordele van hetwelk zij zelve een identische publiciteit hebben benutigd;

dat zij nog toevoegen dat zowel eisers als verweerders concessiehouders waren voor het verkopen van «Rérozène» met monopolie voor bepaalde en afzonderlijke provincies, zodat er geen spraak kan zijn dat de ene de cliënteel van de andere zou afwenden;

doch overwegende dat eiseres betwist dat haar prospectus tot het verkopen van «Rérozène» bestemd was;

dat, moest overigens zulks het geval geweest zijn, dit daarom niet zou insluiten dat eiseres bedoelde publiciteit niet nu of later mocht gebruiken voor een eigen product;

dat er geen spoor bestaat, dat eiseres haar recht op haar creatie ten voordele van het product «Rérozène» zou afgestaan hebben;

dat zelfs in het raam van de verkoop van «Rérozène» de nabootsing van eiseres' brochure haar nadeel kon berokkenen, al ware het maar door het belang, dat eiseres kon hebben te bewijzen dat zij bij middel van dergelijke initiatieven bekwaam was meer te verkopen dan de andere concessiehouders;

Overwegende dat verweerders beweren te goeder trouw te hebben gehandeld in de mening, dat eiseres het eens was om bedoelde publiciteit te laten gebruiken door alle uitdelers van «Rérozène»;

doch, dat deze goede trouw het recht van eiseres

niet wegcijfert om het ophouden van de besproken daad te doen bevelen;
 Overwegende dat verweerders verklaard hebben bedoelde reclame-drukwerken niet meer te zullen gebruiken;

Om deze redenen,

Geven akte aan eiseres dat zij afstand doet van het geding, ingeleid tegen de onbestaande Naamloze Vennootschap » Oost Flandria Rérozène Company;

Legt verbod op aan 1° de Samenwerkende Vennootschap « Oost Flandria Rérozène Company », Henegouwstraat, 14, Gent; 2° Verweerders Mw. R. Van Hoorde, Scheldelaan, 24, te Gentbrugge, 3° de P.V.B.A. Oud Huis Maurice Vergaert, Terneuzenlaan, 1, te Gent, om voortaan onder de verbruikers nog te verspreiden of op enige wijze nog te benutten het hierboven beschreven reclame-drukwerk;

Verleent akte aan verweerders dat zij verklaren de in geschil zijnde drukwerken te hebben vernietigd en zich verbinden ze in het vervolg niet meer te zullen gebruiken;

Verleent akte aan eiseres van haar voorbehoud van recht tot schadevergoeding, zowel wegens het gebruik van haar publiciteit als wegens het gebruik en de nabootsing van haar merken;

Verwijst verweerders elk tot een derde van de kosten, uitgezonderd die van de dagvaarding van 4 September 1948, welke ten laste van eiseres zullen blijven;

Verklaart dit bevelschrift uitvoerbaar bij voorraad, niettegenstaande alle rechtsmiddelen, zonder borg en vóór alle registratie.

NOOT: Vgl. Voorzitter Brussel, 29 Dec. 1947, Jur. Com. Brux., 1948, 258.

VREDEGERECHT TE ANTWERPEN

2e Kanton — 10 Maart 1949.

Vrederechter: M. Edm. Jans.

Pleiter: M. Paul Pollet.

Gezinsvergoedingen. — Wet van 10 Juni 1937. — Toepasselijkheid op gérante, die zelfstandige werkgeefster is.

Een gérante, alhoewel loontrekkende, valt onder toe-

passing van de bepalingen betreffende de niet-loontrekkenden, wanneer zij ten opzichte van haar personeel als zelfstandige werkgeefster moet worden aangemerkt.

Onderlinge Maatschappij t/ Snoeck-Van Wetteren.

Overwegende dat uit de behandeling der zaak gebleken is dat eerste verweerster gérante is van de N.V. MAIA;

Overwegende dat hare overeenkomst met deze Vennootschap onder andere volgende bepalingen inhoudt:
 2) « En considération des commissions accordées, les frais suivants sont à charge de la gérante employeuse qui accepte :

a) le salaire du personnel qu'elle occupe et auquel elle doit assurer le bénéfice de toutes les lois sociales, assurances contre les accidents de travail, repos hebdomadaire, etc....

8) La gérante doit : a) assurer la bonne marche de la succursale par l'emploi d'un personnel suffisant et adéquat;

b) informer la société, et lui faire tenir les cartho- tèques du personnel embauché. Si elle est dans l'obligation de licencier du personnel, elle est tenue de consulter au préalable la société. Pour la rémunération de ce personnel, la gérante se basera sur les conditions usuelles et la législation en la matière. Les obligations qui précèdent et sont imposées à la gérante ne modifient en rien sa qualité d'employeuse, autonome et ne place pas le personnel engagé par la gérante sous la responsabilité de la société »;

Overwegende dat uit deze bepalingen duidelijk blijkt, dat verweerster haar personeel aanwerft en doorzendt, zij het onder toezicht van de Maatschappij; dat zij het betaalt; dat het haar vrij staat het getal van hare bedienden te bepalen; dat het personeel uitsluitend onder haar gezag staat;

Overwegende dat zij bijgevolg ten opzichte van haar gezegd personeel als zelfstandige werkgeefster dient aangezien te worden en onderworpen is aan de wet van 10 Juni 1937 en aan de daarin voorziene besluiten;

Overwegende dat het geëiste bedrag niet betwist wordt..

Om deze redenen :

Wij, Vrederechter, verklaren de eis gegrond, veroordelen dienvolgens verweerders solidairlijk om aan aan- legster te betalen de som van 2.775 frank met de ge- rechtsinteresten.

Verwijzen verweerders tot de kosten van het geding.

MEDEDELINGEN

Het tweede Internationaal Congres van Sociaal Verweer

Het Tweede Internationaal Congres van Sociaal Verweer zal plaats hebben te Luik in de week van 3 tot 8 October 1949.

Het programma van dit congres kan reeds op dit ogenblik vastgesteld worden.

De plechtige openingszitting zal plaats hebben in het lokaal der « Emulation », Place du Vingt Août, op Maandag 3 October om 10 uur 's morgen.

Op de Algemene Vergadering van de congressisten zullen het woord voeren : De Heer Minister van Jus- titie, de Voorzitter van het Congres, de hoofden van

de afvaardigingen der bijzonderste deelnemende lan- den.

Het algemeen onderwerp van de Internationale Week van Sociaal Verweer : « Het vraagstuk van de menselijke verantwoordelijkheid van uit het oogpunt der rechten van de Maatschappij in verband met de rechten van de Mens » zal het voorwerp uitmaken van een uiteenzetting.

Om 15 uur zullen in hetzelfde lokaal de werkzaam- heden beginnen van de afdeling Wijsbegeerte-Sociolo- gie.

De volgende onderwerpen worden aan de dagorde gesteld: «De grenzen van het recht der maatschappij een individu anti-sociaal te verklaren» en «De waarde van de persoonlijkheid volgens de criteria van het recht tot sociaal verweer».

Tussen de verslaggevers, die op deze zitting het woord zullen voeren, stippen wij aan:

Belgische afgevaardigden: Mr. José Vanderveeren, advocaat bij het Hof van Beroep te Brussel, vlaamse afdeling van het Congres: «De criminele daad en de menselijke daad». — M. Versele, Rechter in de Rechtbank te Leuven: «De grenzen van de gerechtelijke tussenkomst in de strijd tegen het misdrijf: a) het vraagstuk van de vrije wil, b) de concrete vrijheid van de gedraging, c) de werkelijke betekenis van het delict, d) de sociale zending van het gerecht, e) een tegenwoordige strekking van het Belgisch recht.»

Italiaanse afgevaardigden: M. Philippe Gramatica, advocaat te Genua: «De grenzen van het recht der maatschappij een individu anti-sociaal te verklaren». — M. Poggi: «Over het begrip van het anti-sociale».

Zwitserse afgevaardigden: «De grenzen van het recht der maatschappij een individu anti-sociaal te verklaren» door de Heer Thelin, dokter in de geneeskunde en dokter in de rechten, professor in gerechtelijke geneeskunde aan de Universiteit te Lausanne, Voorzitter van de Zwitserse Commissie voor criminologie en criminele prophylaxie. — M. Gousenberg, advocaat, oud-secretaris van de Internationale Commissie voor strafrecht en gevangeniswezen: «De menselijke persoonlijkheid volgens de criteria van het recht tot sociaal verweer».

Egyptisch afgevaardigde: M. Ripolles: «De strafrechtelijke bescherming van de rechten van de mens van uit het standpunt van sociaal verweer».

Hispano-Amerikaanse afvaardiging: M. Reinaldo Temprano Ascona, zal een verslag uitbrengen in naam van deze afvaardiging: «El Tribunal de la Humanidad ante al tringulo legal de la Defensa Social: Ley divina, ley natural y ley humana».

Franse afgevaardigden: M. Gorphe, Kamervoorzitter van het Hof van Beroep te Poitiers: «De waarde van de persoonlijkheid volgens de criteria van het recht tot sociaal verweer» — M. V. Stanciu, Oudgevolmachtigd Minister van de regering van Roemenië: «Het strafrecht van uit het standpunt van sociaal verweer».

Andere verslagen zullen neergelegd worden.

Er wordt herinnerd aan de verslaggevers dat de taal van het Congres het Frans zal zijn. Alle verslagen zullen dienen opgesteld te worden in vijf exemplaren. De verslagen dienen dusdanig samengevat te worden dat de lezing ervan eventueel de tien minuten niet mag overschrijden.

Uiteindelijk dienen de verslagen te worden samengevat ter publicatie van het programma, dat aan de toehoorders zal worden ter hand gesteld, in een synthese welke de honderd lijnen niet mag overschrijden.

Op 3 October te 8.30 uur 's avonds zullen de Stafhouder en de Raad der Orde van de balie van Luik ontvangst houden in de lokalen van het oud Prins-Bisschoppelijk Paleis. Te dezer gelegenheid uitvoering van Luikse muziek en erewijnen.

* * *

Op 4 October om 8.30 uur vertrek van de vreemde congressisten naar Leuven.

Om 10 uur geleid bezoek aan de Centrale gevangenis te Leuven.

Om 12 uur vertrek naar Hoei: ontvangst door het

Gemeentebestuur; rede door de Heer Burgemeester Grégoire.

Bezoek aan de vesting en landelijk maal aangeboden door de Stad Hoei.

Om 3 uur vertrek naar Marneffe en bezoek aan de Instelling van Marneffe.

Om 17.15 uur vertrek uit Marneffe naar Marches-Dames. Huldebetoon aan de nagedachtenis van de Koning-Ridder aan de rotsen van Marches-Dames.

Om 18.30 uur vertrek naar Namen. Ontvangst op het Stadhuis: rede door de Heer Burgemeester Huart.

In de avond banket aangeboden door het Gemeentebestuur van Namen en gala-avond in de Koninklijke Schouwburg der Stad.

* * *

De dag van 5 October zal worden besteed, enerzijds aan de Psychologie et de Psychiatrie, en anderzijds aan de Gerechtelijke Geneeskunde en de Criminologie.

In deze afdelingen zullen twee vragen aan de dagorde worden gesteld: A) Psychologie en Psychiatrie: Onderwerp: «Psychologisch criterium van uit het oogpunt van het sociaal verweer en van de sociale wederaanpassing van het individu».

Verslaggevers:

Franse afvaardiging: M. Leroy, Rechter te Etampes, medewerker aan de Revue des Sciences criminelles.

Italiaanse afgevaardigden: M. Amédée Dalaa Volta, Professor aan de Universiteit te Genua; M. Alberto Marzi, Professor aan de Universiteit te Florence.

B) Gerechtelijke geneeskunde en Criminologie: Thema der verslagen: «Over het vraagstuk te weten of de anti-maatschappelijkheid een natuurlijke categorie is ofwel een bepaling».

Franse afvaardiging: M. Dr. Dublumeau.

Andere verslaggevers over hetzelfde vraagstuk worden spoedig ingeschreven.

Om 18.30 uur vertrek van de congressisten voor een bezoek aan de grote Metaalfabrieken in de streek van Seraing. Bezoek aan een der grote fabrieken, aan de staalgietijen en hoogovens.

* * *

Op Donderdag 6 October herneming van de werkzaamheden in de juridische afdeling, afdeling voor politie en uitvoering.

In deze verschillende afdelingen zijn tot nog toe ingeschreven:

Belgische verslaggevers: Mr Georges Hoornaert, advocaat: «De jeugd voor het sociaal verweer». — M. Van der Made, Substituut van de Heer Prokureur des Konings te Luik: «De toepassing van het sociaal verweer in de geschiedenis vóór zijn invoering in de wettelijke teksten». — MM. Fettweis en Jean Van den Bossche, assistenten aan de Universiteit: «Het toekomstig recht van sociaal verweer. Kritiek der tegenwoordige wet op het sociaal verweer». MM. Kleinerman, Rechter, en Marissiaux, advocaat: «Heeft de maatschappij het recht abnormalen te steriliseren?». M. Pierre Van Drooghenbroeck, Rechter te Charleroi: «Het Probation».

Luxemburgse afgevaardigde: M. Armand Mergen, advocaat, dokter in de geneeskunde, Professor aan de Universiteit te Mainz: «De vrouw tegenover het Sociaal Verweer».

Zwitserse afgevaardigden: M. Alb. Krebs, Bestuurder van de kantonale politie te Bern: «De eerbied van de persoonlijkheid in het domein van de werking

der politie». — M. Ch. Gillieron, dokter in de rechten, privaatsdocent aan de Universiteit te Lausanne, Hoofd van de dienst van strafrechtelijke bescherming van het kanton Vaud te Lausanne: «De eigen werking en de samenwerking van de politie met de andere staatsdiensten ten opzichte van de preventie alsook van de sociale aanpassing van het individu». — M. Fr. Vibert, Hoofd der Politie van het canton Genève: «Het standpunt van de politie betreffende de wetenschappelijke methodes der ondervraging». — M. S. Jacomella, dokter in de rechten, bestuurder der cantonale gevangenis van Tessin te Lugano: «Over de voorkomendheid en de eerbied verschuldigd aan de persoonlijkheid gedurende de strafuitvoering». — M. A. Luisier, licentiaat in de rechten, bestuurder der straffenrichtingen van het kanton Valais, te Sion: «De uitvoering als sociaal middel tot wederaanpassing». — M. R. Berger, licentiaat in de rechten, advocaat der balie te Genève: «De instelling van het «probatie». — M. P. Dinichert, licentiaat in de rechten, advocaat te Genève, secretaris van de Zwitserse groepering van het Internationaal Verbond voor strafrecht: «Beginselen voor het in staat stellen der proceduur».

Franse afgevaardigden: M. Chazals, Kinderrechter bij de Rechtbank der Seine: «De voorkomendheid en de eerbied verschuldigd aan de persoonlijkheid van de delinquent». — M. P. Marabuto, verslaggever van de Internationale Commissie der criminele politie, gehecht aan het Internationaal Bureau te Parijs: «De eigen werking en samenwerking van de politie met de andere staatsdiensten in verband met de preventie en de sociale wederaanpassing van het individu». — De afdeling van strafrecht van het Instituut voor vergelijkend recht brengt verslag uit over: «De uitvoering als middel van sociale wederaanpassing» en over «De instelling van «probatie».

Hispano-Amerikaanse afvaardiging: de Heren Professors en Mrs Leonardo Pietro Castro, Frederico Castejon, Fernando Miranda, Vincento Almeida, Manuel Jordan en Pascual Menue brengen de volgende verslagen voor: 1) «Proceduur en waarde van de persoonlijkheid in het recht tot sociaal verweer». — 2) «Het anti-sociaal karakter van het politiek misdrijf in het oude Iberisch recht». — 3) «Het sociaal verweer en de kinderen». — 4) Het sociaal verweer in het Werk van Luis Vives». — 5) «Persoonlijkheid en sociaal verweer bij de Spaanse juristen van de XIX^{de} eeuw». — 6) «De strafrechtelijke bescherming van de rechten van de mens van uit het standpunt van het sociaal verweer».

Andere verslagen zijn aangekondigd in dezelfde afdeling, namelijk een verslag van M. Jean Graven, professor aan de Universiteit te Genève, over «Het in staat stellen van de procedures», en van M. Moruzi, Professor aan de Universiteit van Bucarest, over «De verhoudingen tussen strafrecht en sociaal verweer».

Het volledig programma der verslagen zal tegen 15 September aanstaande opgemaakt worden.

De besprekingen van deze derde sectie zullen op Vrijdag, 7 October, voortgezet worden.

Op Donderdag, 6 October, om 9 uur 's avonds ontvangst op het Stadhuis van Luik door de Heer Burgemeester Gruselin en de leden van het Schepencollege; Avondreceptie op het Stadhuis en bal.

* * *

Op Zaterdag 8 October vrije morgen en bezoek aan de bezienswaardigheden van de stad Luik.

Om 14 uur vertrek naar de Stad Spa waar om 15 uur de Algemene Vergadering en de aanneming

van wensen in de zaal Pieter de Grote zullen plaats hebben.

Om 17 uur thee bij de Voorzitter van het inrichtend Comité.

Om 19 uur ontvangst op het Stadhuis te Spa: rede door de Heer Barsin, burgemeester van de beroemde Waterstad.

Het sluitingsbanket, aangeboden door de Stad Spa in de gemeentelijke salons zal plaats hebben om 20 u.

Deze laatste feestelijkheid sluit het Congres.

* * *

Het wordt herinnerd aan de Belgen, die wensen in te schrijven voor het Congres, dat, om in het bezit te komen van de kaart die hun zal toelaten de Werkzaamheden bij te wonen, zij een bedrag van 150 Fr. dienen te storten op de postcheckrekening Nr 7863.99, Tweede Internationaal Congres van Sociaal Verweer, Boulevard de la Constitution 56, te Luik.

POLITIEKE DELINQUENTEN EN SCHADEVERGOEDING

Wij ontvingen hieronderstaand schrijven:

* * *

Onder de titel «De schadevergoedingsacties van de Staat tegen politieke delinquenten» vergeet de steller D. W. zeker volgende beschouwingen aan te halen:

«Indien de delinquenten zich zodanig organiseren, dat zij kunnen verhinderen dat de overheidsorganen aan hun delicten een einde stellen, of dat zij het beëindigen der delicten kunnen vertragen, dan valt nog te bezien of de delicten op zich zelf schade hebben berokkend.

Ter zake der bezetting door een vijandelijke militaire macht heeft het bezette land zeker schade, die des te groter zal zijn als de bezetting lange duurt. Die schade zal na de bevrijding onder allerlei vormen van belastingen moeten herwonnen en hersteld worden.

Is nu die bezetting gemakkelijker of van langere duur, of de bevrijding moeilijker, doordien de bezetter medewerkers vindt die intentioneel zijn politiek op het oog hebben, dan heeft de Staat het recht aan deze medewerkers rekenschap te vragen, evenzo goed als oorlogsschade gevraagd wordt aan de gewezen bezetter.

Alles zal dus afhangen van de intentie van de medewerker, van het bewijs dat de bezetting kostelijker werd door haar langere duur of de bevrijding meer uitgaven vergde en dit in causaal verband is met de medewerking van de politieke delinquent.

Dit dunkt me een elementair recht van de Staat. Hetzelfde geldt de oneerlijke verrijking door de economische collaborateur, wanneer dit ten nadele van de gemeenschap gebeurt, die anders tegenover de Staat zou moeten boeten onder vorm van belastingen en kapitaalsheffingen, terwijl slechts enkelingen daar oorzaak van zijn.

Bezettingstoestand kan niet vergeleken worden met normale toestand, waarin de Staat vrij beslissen en verhinderen kan.

Veel feitelijke beoordelingen zijn echter ongelukkig ten nadele van Vlamingen verlopen, die ter goeder trouw handelden.

J. D.